

Rozwój czterolatka

1. Rozwój społeczny i emocjonalny czterolatka

- Dziecko przeżywa silne, rozchwiane emocje i silnie je manifestuje. Płacze, krzyczy, obraża się, a za chwilę głośno się śmieje. W momencie emocjonalnego pobudzenia, w czasie napadów złości może niegrzecznie odzywać się do innych, używać brzydkich wyrazów, a nawet bić czy kopać.
- Może przeżywać okres buntu i oporu, przeciwstawiać się poleceniom, przekraczać granice i łamać zasady.
- Lubi wchodzić w dyskusje z dorosłymi i podkreślać swoje zdanie.
- Ma tendencje do przechwalania się.
- Łatwo nawiązuje kontakty z rówieśnikami, potrafi bawić się w grupie i chętnie współpracuje z innymi dziećmi.
- W zabawie może narzucać swoje zdanie, co wynika z potrzeby zaznaczenia swojej indywidualności. Jest to jednak nierzadko źródło potencjalnych konfliktów.
- Zyskuje dużą pewność siebie w porównaniu do okresu nawet sprzed pół roku.
- Zaczyna się interesować różnicami płci.
- Sprawia mu przyjemność, gdy może robić coś nowego.
- Jest coraz bardziej kreatywny w zabawach w udawanie.
- Fantazjuje, często miesza rzeczywistość z bajkami i marzeniami, nie zawsze zdaje sobie sprawę z tego co jest wymyślone a co w dzieje się w rzeczywistości.
- Potrafi rozmawiać o tym co go interesuje, co lubi.

2. Rozwój fizyczny i motoryczny czterolatka

Przeciętny czterolatek cechuje się dużo większą niż dotychczas sprawnością fizyczną i motoryczną. Dlatego zazwyczaj:

- Skacze na jednej nodze przez co najmniej 2 sekundy.
- Umie jeździć na trzykołowym rowerku.

- Stoi kilka sekund na jednej nodze.
- Umie łapać i odrzucać piłkę oraz kopać ją do celu.
- Potrafi wspinać się na drabiny.
- Przeskakuje obunóż przez przeszkodę, potrafi zeskoczyć np. z tapczanu.
- Potrafi zapanować nad momentem startu i zatrzymania się.
- Schodzi ze schodów stawiając nogi naprzemiennie.
- W czasie jedzenia samodzielnie nalewa, miesza, korzysta z widelca, kroi nożem z czyjąś pomocą.
- Przy niewielkiej pomocy ubiera się i rozbiera.
- Umie samodzielnie umyć twarz i ręce.
- Rozwijają się zdolności manualne – czterolatek umie posługiwać się nożyczkami np. przeciąć na pół kawałek papieru, koloruje małe i szczegółowe rysunki, buduje wieże z klocków, lepi figurki z plasteliny.

3. Rozwój intelektualny czterolatek

Czterolatek to niewyczerpane źródło pytań, a jego ciekawość wynika z postępującego rozwoju intelektualnego. Charakterystyczne jest, że czterolatek:

- Jest ciekawy, zadaje dużo pytań.
- Rozumie znaczenie słów góra, dół, przód, tył, wyżej, niżej, cięższy, lżejszy, pusty, pełny, na górze, pod spodem.
- Zaczyna rozumieć pojęcie czasu przeszłego, teraźniejszego i przyszłego.
- Potrafi policzyć co najmniej do czterech.
- Umie segregować, łączyć w pary i tworzyć zbiory przedmiotów.
- Rozpoznaje niektóre kolory.
- Zapamiętuje fragmenty opowiadań, zna wierszyki i piosenki.
- Rozumie pojęcia „inny” i „taki sam”.
- Potrafi narysować postać człowieka z 2-4 elementami ciała.
- Gra w gry planszowe albo w karty.
- Zna imiona bliskich osób, kolegów.

4. Rozwój mowy u czterolatka

- Zna około 1500 słów.
- Zna podstawowe zasady gramatyki np. wie, kiedy użyć słów on lub ona.
- Opowiada co widzi na rysunku.
- Umie powiedzieć, jak się nazywa, gdzie mieszka, jak się nazywają rodzice.
- Śpiewa z pamięci piosenki lub mówi proste wierszyki.
- Rozwiązuje proste zagadki.
- Zna części ciała, pory roku, nazwy zawodów, zwierząt.
- Nie ma problemu z wypowiedzianiem prostych, a nawet złożonych zdań.

Rodziców powinno zaniepokoić i skłonić do wizyty u specjalisty, jeśli czterolatek:

- Nie umie podskakiwać w miejscu.
- Ma trudności z rzucaniem piłką nad głową.
- Ma trudność z trzymaniem kredki między kciukiem a palcem wskazującym.
- Nie potrafi bazgrać.
- Samodzielnie się nie ubiera.
- Nie umie samodzielnie korzystać z toalety.
- Unika zabaw wymagających wyobraźni, zabaw w „udawanie”.
- Nie interesuje się grami i zabawami interaktywnymi.
- Nie wykazuje zainteresowania innymi dziećmi.
- Ma pogłębiające się trudności z odseparowaniem od rodziców.
- Unika kontaktu wzrokowego i fizycznego.
- Nie opowiada swoich ulubionych historii.
- Przejawia niechęć do wprowadzania zmian i opór wobec nich.
- Powtarza określone нефunkcjonalne ruchy ciała.
- Nietypowo używa zabawek lub przedmiotów.
- mówi mało lub wcale albo w sposób niezrozumiały dla otoczenia.
- oddycha przez usta.
- nie umie pić z otwartego kubka.

- mówiąc wsuwa język między zęby.
- nadmiernie się ślini.

Rozwój pięciolatka

1. Sprawność ruchowa – motoryka duża

Pięciolatek charakteryzuje się dużą dynamiką rozwoju fizycznego.

W porównaniu z dziećmi młodszymi jest znacznie sprawniejszy ruchowo.

Pięciolatek jest dzieckiem potrzebującym ruchu i lubiącym się ruszać.

Pozwala mu na to rozwój kośćca oraz mięśni. Na placu zabaw bez trudu

wspina się po drabinkach, buja na huśtawce, kręci na karuzeli, pokonuje

wszelkie przeszkody i dużo biega, skakać obunóż i robić przysiady. Potrafi

utrzymać równowagę na tyle, by móc skakać i stać na jednej nodze,

chodzić stopa za stopą po narysowanej linii, podejmować próby jeżdżenia

na rowerze dwukołowym. ruchy rąk i ciała są coraz częściej

skoordynowane i celowe. Potrafi na przykład łapać piłkę, rzucać i kopać

w nią.

2. Sprawność Ruchowa – motoryka mała

W porównaniu z dużą motoryką mała motoryka jest na niższym poziomie

rozwoju, ale i tu zachodzą widoczne zmiany. Ruchy dłoni, palców,

nadgarstków stają się coraz bardziej precyzyjne. Potrafi już prawidłowo

trzymać ołówek. Potrafi narysować koło, trójkąt, kwadrat. Cięcie nożyczkami

jest trudnością, ale potrafią już rozciąć kartkę i wyciąć prosty kształt. Zdarza

się jeszcze nieprawidłowe napięcie mięśniowe ręki. Lateralizacja może być

jeszcze nieustalona. Dziecko powinno orientować się w zakresie schematu

własnego ciała, może mieć trudność ze wskazaniem kierunków i stron lewa –

prawa. Potrafi sam się rozebrać i ubrać, zapinanie guzików, zasuwanie

suwaka w kurtce, wkładanie butów, wiązanie sznurowadeł jest jeszcze często

problemem. Ma opanowane używanie sztućców (łyżki i widelca), zaczyna

także używać noża, umie samodzielnie umyć zęby, ręce, buzię. Potrafi

skorzystać z toalety bez pomocy dorosłych.

Dziecko unikające aktywności ruchowej, które na placu zabaw stoi z boku,

często się przewraca, potyka lub unika zabaw na konkretnych sprzętach,

powinno wzbudzić naszą czujność. Brak jego aktywności może bowiem świadczyć o wolniejszym rozwoju fizycznym, braku siły lub też zaburzeniach w zakresie integracji sensorycznej.

Opracowała: mgr Katarzyna Kielich
Fizjoterapeuta